

۲۰۱۸/۰۹/۰۶

داکتر مصطفی آریامل

مروری بر آداب معاشرت و سلوك مدنی (Etiquette)

تبصره:

موضوع فوق را به دلیلی انتخاب کردم که آداب معاشرت یکی از شاخصه های مهم پیشرفت يك جامعه و مملکت بوده و شیرازه های جامعه را باهم وصله میدهد. در آنجائیکه آداب معاشرت بلند حکمفرماست، مترافق با آن جرایم و خشونت علیه يك دیگر به حد پائین، وفاق، تساند، اتحاد ملی و رفاه ملی به حد بالاست. احصائیه گیری ها نشان می دهد که جاپان، ممالک اروپای شمالی و شرق دور از نظر سطح بلند آداب معاشرت در صدر لیست قرار می گیرند. بحث بالا يك بحر طویل بوده و امیدوارم ادبا، دانشمندان، نویسندگان و جامعه شناسان معزز جوانب و اثرات آنرا بر جامعه توضیح فرمایند.

سخن را با:

از دوستی تا دشمنی يك لبخند در میان است
از سعادت تا شقاوت يك مو بیش نیست!!!

شروع می کنم.

تعریف آداب معاشرت:

يك سلسله قوانین مدنی، اندرزها، روشها رمزها و نزاکت هابست که پیش آمد های اجتماعی ما را رهبری و تنظیم میکند.

ذکری از تاریخچه:

سه قرن قبل از میلاد وزیری در دربار یکی از فراعنه مصر به نام "پتاهوتپ" (Ptahhotep) دستور العمل اخلاقی و روش سالم زندگی را برای حکام و عامه تدوین کرد که برای قرنها، مرعی الإجراء ماند. در دستور العمل خود، حکام را بر حذر، عوام را هدایت و تاجران را به سلوك نیک در مقابل مشتریان دعوت می نمود. از آن زمان تا بحال، صد ها مدنیت، عقیده، دین، سلوك و فلسفه ها ظهور کرده و ناپدید شده اند اما هنوز هم بقایایی از آن روش ها و سنت های شان باقی مانده که چون ستاره ها در آسمان مدنیت درخشش دارند. مثال برجسته آن دین زرتشتی است که در جمله ادیان زنده جهان به حساب نخواهد آمد اما ارشاد مشهور آن که گوید:

"پندار نیک، گفتار نیک، کردار نیک" همیشه جاویدان خواهد ماند.

بسا ستاره های دیگر در آسمان بیکران آداب معاشرت ظهور کرده اند که نسل های متواتر از انوار آنها مستفیض شده اند که مشهورترین آنها کنفوسیوس فیلسوف معروف چین است که شاگردان خویش را به آموختن و مراعات آداب اجتماعی تشویق میکرد.

در گستره ادبیات و مدنیت های نهایت غنی دری/فارسی سرقافله همه، حضرت سعدی است که آثار شان مملو از رهنمایی های دلنشین و پرمعنی برای خواص و عوام میباشد.

بعد از انقلاب صنعتی و نهضت اروپا، مراودات تجارتي و سیاسی بین ممالک و قاره ها وسعت یافت و ناگزیر همگام با آن، ضرورت به شناسایی عنعنات و آداب معاشرت مردم دور نیز فزونی گرفت و نتیجتاً دساتیر و پروتوکول های مشخص سلوک و شیوه در هر رشته مذاکرات و کنفرانس ها تدوین گردید.

در عهد لونی چاردهم در فرانسه که صاحب دربار و قصور شاننداری بود دساتیر و پروتوکول تشریفاتی بسیار سختگیرانه ای عملی میشد تا از حریفان متمایز باشد.

در عهد رنسانس در اروپا، يك تعداد کلب های "نجیب زاده ها" ظهور کرد که اعضای آن باید متعهد و پابند به سلوک و اخلاق اجتماعی عالی میبودند و رونق زیاد یافت. هر کسیکه امتیاز عضویت آن کلب هارا دریافت میکرد موفق اجتماعی شان بالا میگرفت.

امروز که ما در عصر انقلاب معلوماتی به سر می بریم آداب معاشرت ممالک بزرگ خاصتاً ایالات متحده که کنترل فضای مجازی اجتماعی را نظیر (Facebook, YouTube, Twitter) را در انحصار دارد فرصت رخنه کردن و پذیرفته شدن شان در جوامع دیگر کسب سرعت کرده است و مقوله ذیل که :

"سخن اول را قدرت میگوید" در باره قدرت های بزرگ و اعمال نفوذ شان صدق میکند، بیایید موضوع را توسعه دهیم.

مراکز عمده که پیشتاز در اقامه و ترویج سلوک و آداب معاشرت اند قرار ذیل اند:

- ۱- سلطنت انگلستان يك ملجاء نهایت پرفوذ در تطبیق پروتوکول های تشریفاتی دربار ی ست.
- ۲- فرانسه در ساحه دیپلوماسی حق سخن اول دارد.
- ۳- شهر پاریس ، لندن و نیویارک الهام آوران در مود، فیشن و آرایش اند.
- ۴- هالیوود در کالیفورنیای ایالات متحده برای اشاعه و ترویج کلتور خویش از طریق تولید و صدور فلم، سخت کوشان و مؤثر است.
- ۵- رول و اهمیت کتاب، روزنامه ها و جراید را نباید نادیده گرفت.
- ۶- اختراع رادیو و تلویزیون تبادل و تماس مستقیم را بین کلتور های مختلف را امکان پذیر و سهل ساخت
- ۷- یوتیوب، توئیتر و فیس بوک (Facebook, Twitter, YouTube) وسایل دیگر پر قدرتی اند که وقت و مخیله مردم را در کنترل خود در آورده اند.

عظیم ترین پیامد جانبی انقلاب معلوماتی یا (Information Revolution) برای امریکا، برطانیه و دیگر ممالک انگلیسی زبان اینست که زبان انگلیسی به حیث زبان مراودات جهانی بطرف جهانی شدن روان است و پیش بینی میشود که بسا زبان های محلی به انقراض خواهد رفت.

هستند ممالکی که از ترویج و استفاده از (social media) سخت هراس دارند و قیود عمده در استفاده از آن وضع کرده اند نظیر چین، کوریای شمالی، روسیه، ایران و بسا ممالک دیگر.

● ۹- در جهان آغشته در حرص، بین کمپنی های خورد و بزرگ تولیدی و فروشنده ها جدال لاینقطع بر سر جذب مشتری جاری بوده و خواهد بود تا امتعهء خود را به فروش رسانده بتوانند.

میرهن است برنده کسی ست که جنس با کیفیت عالی عرضه کند و از مشتری با سلوک نیک، آداب عالی و حرمت پذیرایی نماید که این خود وسیله ایست نهایت مؤثر در بهبود یافتن آداب در معاملات و معاشرت.

از همین جهت است که کیفیت بلند موتر های تویوتا و اخلاق و پیش آمد عالی کارکنان فروشگاه های شان، کمپنی موتر سازی تویوتا را به یکی از پرفروش ترین همه در آورده است.

تقریباً عین ستر اثری جذب مشتری را کمپنی الکترونیک (Apple) و دیگر مؤلدین بزرگ نیز به کار گرفته است.

در ممالک پیشرفته که یک تعداد شان از بستر رنسانس اروپا بر خواسته اند و ممالک امریکای شمالی و استرالیا که دارای قوانین اساسی از کوره برآمده و مستحکم میباشند سعی مینمایند تا سلوک و پیش آمد کارکنان دولتی و ولایتی، بانک ها، هوانوردی، توریزم، هتل ها، (Telecommunication) و مطبوعات را بهبود بخشند چنانچه در سال های اخیر خیلی بهتر شده و تلاش برای بلند بردن کیفیت خدمات و کسب رضایت بیشتر مشتری دوام خواهد یافت.

یکی از مؤثر ترین وسیله برای اشاعه آداب و سلوک نیک عبارت از دین است.

سخن زدن در باره دین مثل شور دادن خانه زنبور خواهد بود.

همه ادیان در اوائل ظهور شان ادعا و لایحهء اخلاقی و انسانی داشتند اما پسانتر به بیراهه کشانیده شدند.

همان قشر مبلغین و پیشوایان ادیان که متعهد و منهمک به پخش اخلاق نیک اند در راه رهنمایی پیروان و تبلیغ اخلاق و آداب نیکو رول به سزا دارند.

دریغا که جای آن متاع ستوده را در دین اسلام، تبلیغ نفرت، خشونت و قساوت گرفته است .

در طبابت:

سوگند نامه "هیپوکرات" (Hippocrate) (') پدر طبابت قدیم هنوز هم در یک تعداد زیاد مکاتب طبی احترام شده و فارغ التحصیلان نو، مکلف به ادای حلف وفاداری به آن می باشند و طبیب را از مسؤولیت های بشری و اخلاقی او در مقابل مریض و خانواده اش برحذر میسازد.

¹"هیپوکرات" (Hippocrate) متولد سال ۴۶۰ قبل از میلاد مسیح در جزیره "دیگوس" یونان و وفات در سال ۳۷۷ قبل از میلاد مسیح در "لاریسا" یونان. یکی از بزرگترین طبیب ها و فیلسوف یونانی بوده که مانند "ابن سینا" بلخی (افغان) در جهان به پدر طبابت معروف است. نام او در زبان یونانی چنین نوشته می شود (Hippocrates)

"هیپوکراتس" [یاورقی از ولی احمد نوری]

مسلك های برجسته دیگر نظیر قضا، قانون، اردو، پولیس، سیاست و اداره نیز سوگندها یا قسم های خود را دارند که متأسفانه اکثریت ناقصین سوگند که کار شان به رسوائی ها می انجامد نیز از همان رشته های فوق سر می کشند. اینك لست فشرده ای از پروتوكول های سلوك و آداب در رشته های مختلفه:

- ۱- مقررات سلوك و پیش آمد که از طرف استخدام کننده ها به مستخدمین ابلاغ شده و متوقع مراعات آنها میباشند.
- ۲- آداب و سلوك در اماکن مقدسه، در رستوران ها، تیاتر و سینما، کانفرانس ها.
- ۳- مقررات سلوك و آداب در رشتهء نظامی، پولیس و امنیت
- ۴- سلوك به حضور قاضی، و مقامات بلند دولتی، فراگرفتن القاب و بکار بردن مناسب آنها.
- ۵- آداب و سلوك در دیپلماسی.
- ۶- خدمات طبی و اجتماعی.
- ۷- برخورد تکریمانه با سیاحین و کلچر های بیگانه
- ۸- اخلاق موثر رانی، سلوك و پیش آمد به مقابل گدا و معیوبین.
- ۹- سلوك و اخلاق بالای میزنان یا دسترخوان و نان خوردن با تمکین و استفادهء درست و بی صدای قاشق و پنجه.
- ۱۰- آداب مجلس و تبادل نظر
- ۱۱- سلوك و اخلاق در استفاده از فیس بوك، تویتر و ایمیل (email, Twitter, Facebook)

میتوان لست فوق را مطولتر ساخت و امیدوارم مَوْجز بالا مطلب را ادا توانسته باشد. با احترام

